



Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union



Ghid pentru părinți - Youth for Love 2

Ghid cu instrumente pentru părinți și tutori pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de violență în rândul adolescenților, care au loc în școli



Acest manual a fost cofinanțat prin **Programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene** (2021-2026).

Conținutul acestui manual reprezintă perspectiva autoarelor/autorilor și este responsabilitatea acestora. Comisia Europeană nu acceptă niciun fel de responsabilitate pentru modul în care informația cuprinsă în acest manual va fi utilizată.

Supervizare științifică: Lisa Brambilla - University of Milano Bicocca; Mara Ghidorzi - AFOL Metropolitana, Corinne Reier - Action Aid Italia

Texte și metodologii: Lisa Brambilla - Milan Bicocca University

Contribuții: Livia Aninoșanu - CPE, Mariza Tsachali, Despoina Kardogerou - ActionAid Hellas, Alessandra Folcio, Corinne Reier - ActionAid Italia, Nele Kelchtermans, Charlotte Decroc - UCLL, Mariaelena Vittori - Afol Metropolitana

Supervizare: Maria Sole Piccioli - ActionAid Italia

Publicat: aprilie 2022

Contacte:

site-ul web <https://www.youthforlove.eu/>

E-mail ActionAid Italia : educazione.ita@actionaid.org

REZUMAT

Proiectul Youth for Love 2 are ca scop prevenirea, identificarea și gestionarea violenței în rândul adolescenților (14-18 ani), în cadrul a 5 comunități locale din 4 țări europene (Italia, Belgia, Grecia, România), prin promovarea adoptării unor comportamente pozitive de prevenire și gestionare a violenței de către adolescenți, familii, profesioniști din educație și membri ai comunității, care vor fi implicați în inițiative comunitare concepute și conduse de tineri.

Proiectul actual este o continuare a proiectului Youth for Love anterior, implementat în perioada 2019-2021, cu un accent puternic asupra violenței de gen. Decizia de a implica părinții între grupurile-țintă ale proiectului Youth for Love 2 se bazează pe cercetarea inițială a primei ediții a proiectului, la care au participat adolescenți și adolescente care au fost ulterior implicați în proiect. Aproximativ 68% dintre elevi au declarat că ar vorbi cu familia dacă s-ar afla în situația de a fi victime ale violenței și bullying-ului.

Luând în considerare rezultatele acestei cercetări, ghidul își propune să ofere informații teoretice și practice care să susțină familiile în a preveni și gestiona posibile situații de discriminare intersecțională, respectiv situații de violență și violență online în rândul adolescenților, acestea reprezentând un fenomen complex și structural, care poate îmbrăca forme multiple și care are consecințe serioase. Alți actori, precum profesioniștii din domeniul educației și diverse organizații neguvernamentale pot beneficia de asemenea de acest ghid, promovând și organizând programe similare în diverse contexte educaționale, formale sau informale. Urmând principiile intervenției complexe, care implică întreaga școală, școlile vor putea găsi noi aliați în rândul familiilor elevilor și vor putea implica în mod activ părinții în noi tipuri de inițiative în acest domeniu.

O intervenție complexă la nivelul școlii presupune și plasarea stării de bine și a drepturilor elevilor în centrul procesului educațional și susține personalul școlar și comunitatea educațională să realizeze aceste obiective. Acest tip de abordare asumă faptul că toți actorii implicați în procesul educațional pot avea un impact pozitiv asupra sănătății, siguranței și stării de bine a elevilor, deci și asupra modului în care acestea învață.

Abordarea metodologică propusă recunoaște cât de important este să luăm în calcul și să ascultăm experiențele și perspectivele părinților. Părinții sunt actori esențiali în susținerea activităților care au drept obiective creșterea stării de bine a elevilor, în special având în vedere complexitatea societății contemporane și a comunităților în care trăiesc.

INTRODUCERE

Privire de ansamblu asupra proiectului Youth for Love

Youth for Love 2 este implementat în cadrul legal și conceptual oferit de Strategia Consiliului Europei privind drepturile copilului 2016-2021, care a identificat prevenirea violenței ca fiind una din cele 5 arii prioritare pentru garantarea promovării drepturilor copiilor și adolescenților. Cercetările arată că există numeroși factori de risc asociați cu violența între adolescenți care apar la diferite niveluri: la nivel individual (cum ar fi factorii comportamentali și legați de personalitate), la nivelul familiei și al relațiilor apropiate (influențe negative între adolescenți, lipsa legăturilor sociale, relații slabe între părinți și copii, comportamente antisociale ale părinților etc.) și la nivelul comunității și al societății (slabă coeziune socială, inegalitate, insecuritate, norme culturale și de gen).

În timp ce proiectul Youth for Love 1 s-a focusat mai mult pe violența de gen în școli, în această a doua ediție, partenerii proiectului au decis să se concentreze mai mult pe violența între adolescenți prin abordarea violenței și discriminării în interdependență, precum și printr-o puternică implicare comunitară, pentru a crește puterea comunității de a se împotrivi diferitelor forme de discriminare și inegalităților de putere văzute în perspectivă intersecțională.

La nivel european proiectul are ca scop:

- Dezvoltarea și testarea unui program educațional integrat pentru prevenirea și ma-

nagementul violenței între adolescenți, în cadrul a 5 comunități locale din Europa;

- Informarea și formarea a 190 de profesioniști în educație pentru a le dezvolta competențe în prevenirea și gestionarea violenței între adolescenți și pentru a deveni persoane resursă în școală pe această temă;
- Implicarea a 50 de părinți sau titori într-un program de formare specific pentru a le întări rolul în prevenirea și gestionarea violenței între adolescenți la nivelul școlii și al comunității și a le dezvolta abilități de a acorda sprijin adolescenților;
- Oferirea de cunoștințe temeinice și înțelegere privind violența între adolescenți pentru 400 de elevi, prin includerea într-un program educațional participativ;
- Implicarea a 200 de tineri în cartografierea nevoilor comunităților lor locale, în conexiune cu fenomenul violenței între adolescenți, precum și implicarea întregii comunități școlare în acțiuni de prevenire și combatere a acestui fenomen;
- Acțiuni de advocacy la nivel național și european printr-un proces participativ de co-proiectare a recomandărilor proiectului, prin implicarea profesioniștilor în educație, a elevilor și părinților, a tinerilor, organizații-

lor neguvernamentale cu proiecte în domeniul educației și a unor factori de decizie din educație;

- Creșterea conștientizării la nivelul publicului larg privind fenomenul violenței în rândul adolescenților, cu targetarea a 1,5 milioane de persoane la nivel european, prin activități de comunicare (campanie web și joc online).

Parteneriatul proiectului este format din următoarele organizații europene: ActionAid Italia (Italia), ActionAid Hellas (Grecia), UC Limburg (Belgia), AFOL Metropolitana - Agenzia Metropolitana per la Formazione, l'Orientamento e il Lavoro (Italia) și CPE - Centrul Parteneriat Pentru Egalitate (România).

Toate materialele produse în cadrul proiectului sunt disponibile gratuit și pot fi descărcate din secțiunea "Află mai mult", a website-ului proiectului: www.youthforlove.eu/ro

Durata: Mai 2021 - Aprilie 2023



Scop, tematici, metodologia ghidului

Obiectivele ghidului

Un fenomen atât de complex și în continuă schimbare precum cel al violenței de gen și al violenței în rândul adolescenților presupune o abordare care are capacitatea, atât cognitiv, cât și intervențional, să susțină greutatea dată de această complexitate și să asigure angajamentul tuturor actorilor importanți – școală, familie, comunitate – în a construi o adevărată fortăreață educațională și culturală împotriva violenței.

În acest context, rolul mamelor și al taților (precum și al oricărei alte figuri parentale) pare a fi situat la nivel central. De fapt, părinții au un rol mult mai important decât cel de a identifica încă de foarte timpuriu semnalele existenței unor episoade de violență în care copiii lor sunt implicați, direct sau indirect. Părinții pot contribui în mod activ – în cadrul familiei, dar și în afara acestui cadru – la dezvoltarea și promovarea unei culturi care exclude violența și care valorizează diferențele dintre oameni; aceasta se întâmplă atunci când sunt disponibili să înțeleagă rolul și efectele pe care inegalitățile și violența le au asupra noilor generații, asupra societății prezente și a celor viitoare și chiar asupra lor înșiși

Prin urmare, ghidul pentru părinți își propune să:

Încurajeze părinții și figurile parentale să dezvolte o perspectivă de gen și una intersecțională care să îi ajute să înțeleagă în profunzime episoadele sau manifestările violente concrete, să le perceapă drept mai mult decât urgențe izolate, ci drept consecințe ale unei culturi de modele și roluri de gen stereotipe și normative și, în același timp, să realizeze nevoia și oportunitățile de transformare;

- Crească nivelul de conștientizare cu privire la modelele de masculinitate și feminitate și la relațiile de gen, care sunt adesea în mod inadecvat propuse fiilor și fiicelor noastre, complicând și, potențial, adăugând un nivel suplimentar de violență relațiilor pe care aceste standarde le prezintă drept adecvate;
- Crească capacitatea mamelor, taților și a figurilor parentale de a recunoaște și de a nu subestima semnalele care pot indica experiențe de violență în rândul adolescenților și de a înțelege cum pot gestiona situațiile respective și unde pot accesa resurse, informații despre serviciile disponibile pentru a preveni, combate și gestiona situațiile de violență în general și pe cele de violență în rândul adolescenților în special;
- Ajute mamele și tații să recunoască modul în care ei înșiși pot să contribuie în mod semnificativ la reducerea fenomenului de violență în rândul adolescenților prin a deveni parte dintr-o rețea care cuprinde școli, familii, copii și alți membri ai comunității, promovând astfel activități, dialog, sinergie și colaborări la nivel comunitar (Gerard Coll-Planas, 2011).

IMPORTANT: abordarea propusă în cadrul acestui ghid nu trebuie să fie considerată exhaustivă sau adecvată oricăror tipuri de nevoi și poate fi extinsă dincolo de cele trei module propuse.

Cui se adresează ghidul pentru părinți?

Ghidul conține informații menite să stimuleze reflecția și mobilizarea atât la nivelul părinților care cunosc deja informații despre violența în rândul adolescenților, cât și la nivelul celor care o consideră o realitate străină vieții și experiențelor familiei lor. Ghidul promovează un cadru menit să ofere părinților posibilitatea de a avea acces la informații și cunoștințe, de a face comparații și de a intra în legătură cu alți actori implicați (adolescenți, școli, alți părinți, autorități locale și organizații neguvernamentale). În pofida concentrării asupra dimensiunii de gen, e important să ne amintim că acest ghid este destinat acelor persoane care nu și-au propus niciodată să utilizeze o perspectivă intersecțională pentru a conecta genul și alte identități personale definitorii sau, chiar mai mult, celor care au adoptat stereotipuri și prejudecăți în legătură cu aceste diferențe. Atunci când organizează aceste ateliere, facilitatorii au obligația de a garanta acceptarea tuturor participanților într-un mediu lipsit de judecată și de a avansa în tematica programului într-un mod care să ofere acestora oportunități pentru a reflecta și pentru a discuta în contradictoriu, cât și posibilitatea de a deconstrui anumite tabu-uri, temeri și opinii preconcepute.

Acest cadru poate fi utilizat și ca o oportunitate suplimentară pentru a susține activitatea acelor părinți care dețin funcții de reprezentare în contextul școlar. Mai mult, însă, acest cadru

este util pentru a întări capacitatea părinților de a interveni, colabora și crea alianțe solide pentru a preveni și gestiona violența în rândul adolescenților

Organizarea ghidului

Ghidul pentru părinți cuprinde trei module (care includ tematica pentru trei întâlniri cu durata aproximativă de trei ore fiecare) cu următoarea structură:

- Obiective
- Materiale care vor fi utilizate
- Pregătirea activităților
- Descrierea activităților
- Aspecte importante pentru facilitatori
- Metodologie
- Informații suplimentare



Fiecare modul trebuie să fie oferit de persoane competente, care sunt formate și au dobândit cunoștințe în domeniul violenței de gen și al violenței în rândul adolescenților. Vă invităm, de asemenea, să priviți cu atenție modalitățile de implicare ale participanților femei și bărbați. E important să luați în calcul nevoile organizatorice ale familiilor și să vă asigurați că timpul alocat pentru acest program respectă orele de lucru și nevoile logistice ale participanților. Înainte de a începe programul, dar și pe parcursul acestuia, este necesar ca procesul să fie adaptat la profilul lingvistic și cultural al participanților, astfel încât activitățile propuse (care, de exemplu, ar putea necesita scrisul) să nu excludă de la participare pe unii dintre cei prezenți sau care ar dori să participe. Limbajul utilizat pe măsură ce modulele avansează trebuie, de asemenea, să reflecte scopurile programului. Evitarea utilizării formelor exclusiv masculine ale unor cuvinte poate oferi un prilej de a reflecta asupra modului în care unele categorizări (în special cele legate de gen) sunt esențiale pentru capacitatea noastră de a percepe și numi unele tematici sau fenomene care altfel ar rămâne invizibile.

În pregătirea locului în care vor fi organizate atelierele, facilitatorii trebuie să ia atent în calcul ce anume ar stimula participarea și conversația și să așeze, de exemplu, scaunele în cerc. Pentru a respecta standardele actuale legate de protecția sănătății vă invităm să luați în calcul și utilizarea spațiilor în aer liber, acolo unde sunt disponibile, pentru a evita suspendarea sau amânarea organizării programului.

Recomandăm cu tărie prezența a doi facilitatori. Acest lucru poate susține foarte mult ascultarea, primirea și interpretarea mesajelor și semnalelor (nu întotdeauna explicite) din partea grupului. Acolo unde este posibil, ar fi extrem de benefic ca programul să fie oferit de către o femeie și un bărbat. Având în vedere subiectul și structura analitică propusă, această co-prezență ar putea reprezenta implicit un instrument didactic, folositor pentru a arăta cum poate funcționa o relație de lucru bazată pe respect și colaborare.

Întregul program trebuie să fie văzut drept un spațiu în care să fie oferite sugestii, idei și propuneri în mod coerent, din perspectiva conținutului și a metodologiei, dar în același timp să fie suficient de flexibil pentru a putea fi adaptat la contextul și nevoile participanților. Personalizarea programului garantează un nivel mai mare de înțelegere a conținutului și o mai mare implicare a părinților, atunci când punctul lor de vedere, cunoștințele lor practice și culturale, dobândite în locul în care au crescut și în locul în care își cresc copiii (nu doar teoretice), prezența și participarea lor activă sunt valorizate.

Abordarea intersecțională a ghidului

Toate materialele și resursele dezvoltate urmează o perspectivă feministă intersecțională pentru a aborda cauzele profunde și structurale ale violenței, bazată pe conștientizarea faptului că analiza și acțiunea mișcărilor feministe nu sunt limitate la așa numitele "probleme ale femeilor", cum ar fi drepturile reproductive sau egalitatea de plată, ci includ mișcări cu o varietate de subiecte, cum ar fi acțiuni care privesc criza climatică sau lupta pentru susținerea drepturilor omului.

Feminismul intersecțional reunește voci și experiențe diverse pentru a construi viziuni multidimensionale comune cu privire la viitor și pentru a conduce la înțelegerea faptului că discriminarea femeilor și orice alte forme de discriminare sunt interconectate și, de aceea, trebuie abordate împreună, dintr-o perspectivă intersecțională.

Termenul "intersecționalitate" a fost inventat în 1989 de Kimberlé Crenshaw, avocată pentru drepturi civile și profesoară de drept. Feminismul intersecțional reprezintă înțelegerea faptului că fiecare persoană are propriile experiențe, specifice genului său, și recunoaște diferențele identității și provocări cu care oamenii se pot confrunta sau care îi fac vulnerabili. Pentru a-și atinge scopurile declarate, feminismul are nevoie să acomodeze diferențele nevoi, experiențe și identități ale diferitelor persoane, folosind o abordare intersecțională care să arate cum privilegiul, puterea și circumstanțele pot afecta înțelegerea și perspectiva. Aceste identități se suprapun și se intersectează și pot fi experimentate cu intensitate diferită în momente diferite. Ele pot fi amplificate când sunt puse împreună, astfel încât este important să ascultăm și să recunoaștem aceste experiențe diverse.

"Femeile nu sunt expuse doar la sexism – rasismul, abilitismul (discriminarea persoanelor cu dizabilități), ageismul (discriminare bazată pe vârstă), homofobia, transfobia, discriminarea pe bază de religie, toate sunt legate intrinsec

de modul în care diferitele femei trăiesc inegalitatea". Intersecționalitatea este un cadru teoretic care permite înțelegerea modului în care aspecte ale identității sociale și politice ale unei persoane (gen, rasă, clasă socială, sexualitate, abilități etc.) se pot combina și conduc la modalități aparte de discriminare.

O transformare socială cu adevărat feministă necesită nu doar adresarea inegalităților de gen, ci și a inegalităților politice, rasiale și economice. O schimbare reală este posibilă doar prin contestarea tuturor formelor de discriminare și inegalităților de putere, nu doar a celor care afectează femeile. Acesta este motivul pentru care mișcările feministe se concentrează nu doar pe interacțiunile interpersonale, ci și pe sistemele și structurile de putere care influențează inegalitatea socială. Chiar dacă cineva poate să nu fie afectat de discriminare, acest lucru nu schimbă faptul că toți trăim într-o societate în care rasismul/sexismul/clasismul/heterosexismul/abilitismul au impact asupra vieților oamenilor care nu se încadrează în



grupul dominant.

În acest sens, toate resursele și materialele se bazează pe principii feministe care subliniază diferite idealuri de bază și contribuie la punerea în practică a feminismului, integrând diferitele aspecte ale problemelor legate de gen:

- Personalul este politic: unul din elementele de bază, distincte, ale gândirii feministe. Acest principiu se bazează pe convingerea că ceea ce facem în viața personală are și un sens politic și, de asemenea, că acțiunile noastre politice au un înțeles puternic și un impact asupra sferei vieții noastre personale;
- Biologia nu este destin: oamenii nu trebuie să fie constrânși să-și formeze identitatea socială pe baza sexului, a rolurilor private sau publice;
- Egalitate: feminismul înseamnă egalitate pentru toată lumea, nu doar pentru femei;
- Incluziune și diversitate: există multe forme de opresiune și intersecționalitate;
- Pace și securitate: asigurarea că femeile nu sunt victime ale violenței sexuale, permițându-le femeilor să-și trăiască viața fără perturbări;
- Integritatea corporală și libertatea față de violența de orice tip – fără abuz mental sau fizic, dreptul la alegerile sexuale și repro-

ductive, dreptul de a lua decizii cu privire la corpul lor fără teamă.

Conținuturile modulelor: cele trei module pe scurt

Primul modul: Cadrul de gen în care privim violența împotriva adolescenților

Primul modul are scopul de a oferi grupului activități care să exploreze "normalitatea" și natura fenomenului prin identificarea cauzelor de gen ale acestuia. Acest tip de conștientizare permite identificarea numeroaselor forme pe care le poate avea violența în rândul adolescenților și a legăturilor semnificative ale acestora cu rolurile de gen trecute și actuale, precum și a profilurilor relaționale rezultate, care în unele cazuri sunt inegale și discriminatorii pe bază de gen.

Al doilea modul: Cum să recunoaștem violența în rândul adolescenților și să identificăm semnele acesteia?

Al doilea modul invită participanții la o explorare mai profundă a formelor de violență în rândul adolescenților, analizând, în special, acele

forme care sunt mai subtile și, astfel, mai ușor tolerate, precum și legăturile lor cu o parte din perspectivele actuale, comune și problematice asupra aspectelor de gen. Activitățile vor explora importanța și semnificația pe care violența le poate avea în procesul de dezvoltare al noilor generații.

Al treilea modul: Violența în rândul adolescenților – ce putem face?

Al treilea și ultimul modul are scopul de a consolida cunoștințele participanților, femeii și bărbații, despre importanța pe care figurile parentale o pot avea în prevenirea și combaterea situațiilor de violență în rândul adolescenților, prin crearea de alianțe puternice în cadrul școlii, familiei și comunității. Astfel de alianțe nu presupun ca părinții să fie priviți (sau considerați) ca deținând întreaga responsabilitate pentru comportamentele copiilor lor, ci îi recunosc pe aceștia drept actori foarte importanți în dezvoltarea și menținerea unei bune protecții educaționale și culturale împotriva violenței.

Utilizarea ghidului: recomandări etice

Atunci când abordăm fenomenul violenței de gen și al violenței în rândul adolescenților în context școlar recunoaștem realitățile complexe interconectate și identitățile multiple ale tuturor celor implicați, elevi, profesori, directori, tutori, consilieri, personal administrativ, familii. Specificitățile și nevoile tuturor trebuie să fie luate în calcul atunci când propunem, implementăm și evaluăm un sistem de intervenție sănătos la nivelul fiecărei școli.

Atunci când utilizați ghidul trebuie să țineți cont de următoarele recomandări etice:

- Confidențialitate. Când prezentați proiectul oferiți doar informații generale (de exemplu, teme abordate, numărul de module realizate etc.). Nu trebuie oferite informații sensibile care rezultă din implementarea programului cu părțile implicate, cu adolescenții sau cu personalul școlar fără consimțământul explicit al acestora.

- Acord pentru distribuirea datelor. Împărtășirea oricăror rezultate ale programului către alte grupuri de formare se va face doar dacă se obține un consens general; familiile trebuie să fie informate cu privire la faptul că rezultatele lucrului cu elevii sunt, de asemenea, protejate de confidențialitate.
- Colaborare. Rolul facilitatorului și al facilitatoarei este să ofere sprijin pentru dezvoltarea unor mecanisme eficiente împotriva violenței în rândul adolescenților și nu acela de a evidenția ceea ce lipsește în sistemul școlar respectiv.
- Timp: Asigurați-vă că toți participanții au suficient timp și spațiu pentru a-și exprima așteptările și preocupările.
- Întrebări suplimentare: Asigurați-vă că puneți întrebări suplimentare dacă răspunsurile participanților sunt exprimate doar în termeni foarte generali.
- Evidențierea punctelor comune: Asigurați-vă că subliniați interesele și/sau preocupările comune, dacă acestea există. Acordați o atenție deosebită aspectelor menționate de mai mulți participanți, întrucât lucrurile care se repetă nu trebuie interpretate doar ca reprezentând conformism, ci ar putea indica o arie semnificativă de intervenție sau de interes pentru întregul grup.
- Sprijinul reciproc. Adesea pot apărea comportamente competitive în grupurile de părinți, ca și în orice alt grup de lucru. Dacă este necesar, asigurați-vă că subliniați faptul că împărtășirea unor opinii precum "Copilul meu este foarte bun și politicos la școală, nu înțeleg de ce al tău se comportă așa cum se comportă" este contraproductivă și încurajează dezbinarea și rușinea. Vă rugăm să precizați cu claritate faptul că strategiile coerente de prevenire și intervenție în cazurile de violență pot fi aplicate doar de persoane care se respectă și care lucrează în echipă.



MODULUL 1

Violența în rândul adolescenților: o explorare a matricei de gen



Obiective

Activitățile propuse în cadrul primului modul ajută grupul să se concentreze asupra tematicii de interes pentru acest curs: violența între egali. Scopurile sunt, după cum urmează:

1. Înțelegerea genului ca un construct social, deconstruirea sa și identificarea limitărilor pe care le atrage, explorarea genului drept element care poate crea oportunitatea alegerilor și conștientizărilor individuale, precum și a auto-determinării.
2. Explorarea abordării intersecționale în percepția cadrului de gen care influențează violența între egali, recunoașterea inegalităților, marginalizării și opresiunii care încă marchează viețile fetelor și băieților.
3. Recunoașterea continuumului de violențe pe care rolurile de gen îl produc și îl întăresc; conectarea episoadelor care par a fi triviale sau firești (de exemplu așteptările legate de forța masculină sau de frumusețea feminină) cu experiențele în care violența este mai vizibilă.
4. Explorarea și recunoașterea semnificațiilor, beneficiilor și costurilor violenței între egali, inclusiv din perspectiva celor care comit acte de violență.

Materiale care vor fi utilizate

Material 1

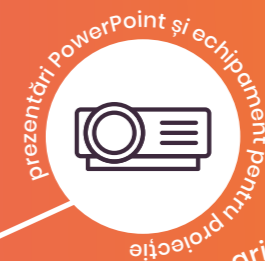
Cadrul conceptual al experiențelor de violență în rândul adolescenților la școală i

Material 2

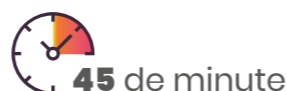
Definiții ale câtorva forme de violență în rândul adolescenților

Material 3

Fenomenul violenței în rândul adolescenților: date globale



Pregătirea activităților



Introducere și organizarea grupului

Înainte de a începe activitățile efective, facilitatorii vor prezenta cursul programului în întregime, vorbind despre scopul și obiectivele acestuia, explorând ceea ce grupul deja cunoaște și verificând că fiecare dintre participanți înțelege semnificația și importanța acestei inițiative și ceea ce se dorește de la ei ca participanți activi. Această introducere (care poate fi oferită atât verbal, cât și vizual, printr-o prezentare PowerPoint) ar trebui să conțină: obiectivele proiectului/inițiativei, motivația pentru acesta (date care susțin necesitatea proiectului la nivel european, național și local, la nivelul școlii, care pot fi culese prin realizarea unui diagnostic școlar, pe baza instrumentelor dezvoltate în cadrul proiectului - www.youthforlove.eu/ro), activitățile proiectului/inițiativei, care vor fi realizate cu implicarea a diferiți actori.

Desigur, este important ca facilitatorii să se prezinte, la rândul lor, și să explice propriul rol. O prezentare care ilustrează experiența profesională și de formare dobândită, precum și modul în care interesul pentru această tematică a fost cultivat poate să dea încredere participanților în ceea ce vor primi până la finalul programului².

După cum a fost deja menționat, este esențial ca relația dintre facilitatori (și instituțiile pentru care lucrează) și școala în care este implementat programul (la care copiii părinților participanți sunt elevi) este clară și bazată pe scopuri și interese comune. Astfel, mamele și tații prezenți vor putea accepta propunerea facilitatorilor ca reprezentând parte integrantă din obiectivele și prioritățile școlii și că, în plus, această propunere contribuie și la îndeplinirea unor obiective de cercetare și culegere de recomandări în domeniu la nivel național și internațional.

Ulterior participanților li se va cere să se prezinte; pe lângă nume, vor fi invitați să menționeze și câteva lucruri care țin de statutul lor de

părinți, câteva informații despre copiii lor (câți copii au, genul, vârsta lor, mediul de rezidență etc.). În această primă rundă de prezentări culegerea de informații despre relația pe care participanții o au cu școala poate fi foarte folositoare; de exemplu dacă dețin o poziție specială în cadrul școlii etc. Aceste prime puncte de referință pot fi un bun diagnostic al modului în care invitația la program a fost primită și pot oferi indicii suplimentare despre modurile în care participanții pot fi stimulați să participe în continuare.

După această primă rundă, fiecare participant are o nouă oportunitate de a-și exprima așteptările și dorințele personale legate de program, precum și posibile temeri și/sau îngrijorări. O opțiune poate fi ca fiecare părinte să primească două post-it-uri (unul pentru așteptări/dorințe, unul pentru temeri/îngrijorări), pe care fiecare dintre ei poate scrie câteva cuvinte sau poate desena o imagine relevantă și pe care ulterior le pot împărtăși întregului grup³, lipindu-le undeva unde sunt vizibile pentru toată

lumea⁴.

Această activitate clarifică așteptările tuturor participanților și le evidențiază pe cele comune, precum și pe cele care se află în minoritate în grup, inclusiv pe cele care sunt chiar ale unui singur participant. Permite facilitatorului să cunoască mai bine grupul (oferind în același timp tuturor posibilitatea să se cunoască mai bine unii pe ceilalți), să înțeleagă mai bine ceea ce grupul deja cunoaște sau ceea ce consideră a fi o urgență, dar și să observe ceea ce rămâne nemenționat sau absent.

Importanța construirii unui spațiu de siguranță, în care atât femeile, cât și bărbații să simtă că se pot exprima fără să fie judecați sau atacați este foarte mare. În același timp, este important să fie create condițiile care să permită învățarea bazată pe reciprocitate și să fie eliminate riscurile de discriminare și abuz de putere. E important ca posibilele amintiri dureroase sau emoții puternice care ar putea să apară în cadrul sesiunilor să fie recunoscute și gestionate cu respect și empatie. Auto-reflecția este primul pas în a defini cauzele structurale ale violenței și în a produce transformare la nivel individual și comunitar. După cum reafirmă feminismul, ceea ce este personal este politic!

Aspecte importante pentru facilitatori

Este important ca toți participanții să aibă oportunitatea de a se exprima. În acest sens pot fi utile invitațiile directe, respectând însă decizia celor care doresc ca întâi să asculte ceea ce se petrece în această etapă inițială a programului.

Sarcina facilitatorilor este de a primi și de a înregistra, fără să judece, ceea ce apare de la participanți, și să se folosească de aceste lucruri pentru a deschide spațiul discuțiilor care permite tuturor să se exprime liber și să reflecteze, împreună cu ceilalți, la complexitatea (de conținut și emoțională) aspectelor abordate.

Pactul de co-responsabilitate educațională

Este esențial ca, încă de la început, activitățile să pornească de la împărtășirea unui pact de învățare. Discuțiile anterioare despre așteptări și temeri oferă deja conținut util, de exemplu ar putea fi menționat, dacă a existat, un moment în care exprimarea unor așteptări a fost întâmpinată cu opinii diferite. Dacă consideră util, facilitatorii pot încerca să sublinieze aceste sugestii și le pot propune drept punct de plecare pentru a defini și semna acest pact; apoi pot

Pregătirea activităților

cere grupului să continue să lucreze la o listă de indicatori privind comportamentele și atitudinile favorabile sau, dimpotrivă, nefavorabile pentru dezvoltarea grupului și pentru participarea individuală. Fiecare persoană trebuie să aibă la dispoziție timpul necesar (câteva minute) pentru a se gândi și pentru a propune doi sau trei indicatori pe care îi consideră importanți pentru succesul procesului, care vor fi ulterior discutați în detaliu. Pot fi adresate grupului următoarele întrebări:

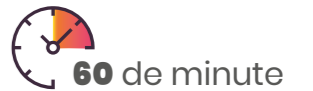
Pentru a stabili un pact care să conțină reguli pe care fiecare le poate respecta, este important ca fiecare participant să se simtă liber să exprime confuzie sau opoziție, să ceară clarificări sau reformulări. La final, facilitatorii vor avea sarcina de a sintetiza regulile împărtășite și negociate și de a le reorganiza înainte de a le reda, pentru a fi menținute drept cadru de funcționare și reamintite la întâlnirile ulterioare

Ce trebuie să NU se întâmple pentru ca eu să consider această activitate un succes?

Pentru ca eu să consider această activitate un succes, ce e nevoie să se întâmple?

(scrise pe o foaie de flipchart sau proiectate). Dacă nu este menționată de participanți, nevoia de a respecta confidențialitatea trebuie să fie reiterată și integrată între regulile propuse.

PRIMA ACTIVITATE: Ce este violența în rândul adolescenților?



Invitați grupul să participe la un exercițiu de tip brainstorming intitulat "Violența în rândul adolescenților". Cereți fiecărui participant să se gândească la tipuri de experiențe pe care le asociază cu acest fenomen, aceste experiențe putând fi atât directe (de exemplu, petrecute în școala la care merg fiul sau fiica lor), cât și experiențe despre care au auzit în media, pe rețelele de socializare etc. Fiecare persoană va fi invitată să reflecteze și să noteze individual câteva exemple înainte de a începe sesiunea de brainstorming.

Atunci când grupul consideră că a numit toate acele situații pe care le consideră importante, facilitatorii trebuie să verifice că nu au fost omise zone importante, precum hărțuirea, abuzul asupra fetelor, asupra celor care se identifică în mod non-binar din perspectiva orientării sexuale și a identității de gen. În acest caz aceste elemente vor fi prezentate, inițial prin a întreba grupul dacă aceste experiențe au fost uitate sau dacă nu au fost considerate relevante pentru discuție și, dacă au fost considerate nerelevante, de ce.

Având în vedere rezultatul muncii în grup, facilitatorii vor stimula discuția adresând următoarele întrebări:

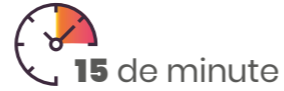
Aveți comentarii sau gânduri legate de aceste experiențe?

Ce vă sugerează această imagine construită împreună?

Dacă este suficient de mare (nu mai puțin de zece persoane), ați putea invita grupul să se împartă în două sau mai multe grupuri mai mici, fiecare grup având sarcina de a alege o situație dintre cele apărute în discuție și de a răspunde, pe baza acestei situații, la întrebările cuprinse în Fișa de lucru 1. În cazul în care grupul nu este foarte mare, aceste întrebări pot fi adresate pe rând întregului grup. Facilitatorii vor încuraja formularea unei sinteze a ideilor exprimate.

Pregătirea activităților

FIȘA DE LUCRU 1



15 de minute

Acte de violență:

- Ce acte reprezintă violență?
- Cine comite aceste acte?
- Ce tip de scopuri sau semnificații considerați că au aceste acte?

Persoanele supuse violenței:

- Cine sunt persoanele supuse actelor de violență identificate?
- Au trăsături comune aceste persoane?
- Prin ce trăsături se disting?
- Există și alte persoane conectate cu actele de violență, chiar dacă nu sunt protagoniste ale acestora?

Aspecte importante pentru facilitatori

Scopul acestui brainstorming este acela de a solicita reconstruirea unei imagini interne care poate fi destul de amestecată și neclară, utilizând o perspectivă de gen. Facilitatorii vor explica importanța majoră a unor elemente precum etnia, dizabilitatea, condiția socială, care nu sunt separate, ci trebuie să fie interpretate ca făcând parte integrantă din identitatea persoanei și privite drept posibile axe de opresiune care se intersectează cu identitatea de gen.

Pe scurt, poate fi util să fie oferite grupului (online sau, dacă este necesar, imprimate) materiale conținând elemente esențiale de vocabular (Materiale suplimentare 1), de care este nevoie pentru a defini cadrul conceptual de experiențe individuale de violență la care se face referire.

Pauză - Timp: 15 minute

Reflecție

Pornind de la ceea ce a reieșit pe parcursul sesiunii de brainstorming și din primele reflecții împărtășite, perspectiva de gen propusă ar putea fi acum mai ușor de înțeles și ar putea fi prezentată participanților în acest moment al întâlnirii. Aspectele de gen reprezintă o categorie analitică utilă pentru a identifica și înțelege unele laturi ale fenomenului (cauze, semnificații, consecințe) care, dacă ar fi percepute doar în contextul definiției conceptului de „bullying” ar risca să rămână în umbră sau chiar să dispară. În sprijinul acestei afirmații și pentru a oferi câteva referințe teoretice de bază (care se regăsesc în bibliografie), este folositor să fie prezentate date și statistici care evidențiază dimensiunea reală a fenomenului, în interiorul și în afara școlii (pentru idei, vă rugăm consultați documentele la care se face referire în secțiunea Materiale suplimentare 3). Aceste date pot fi prezentate participanților în cadrul unei prezentări PowerPoint.

A DOUA ACTIVITATE: Ce înseamnă a fi bărbat astăzi? Dar femeie?



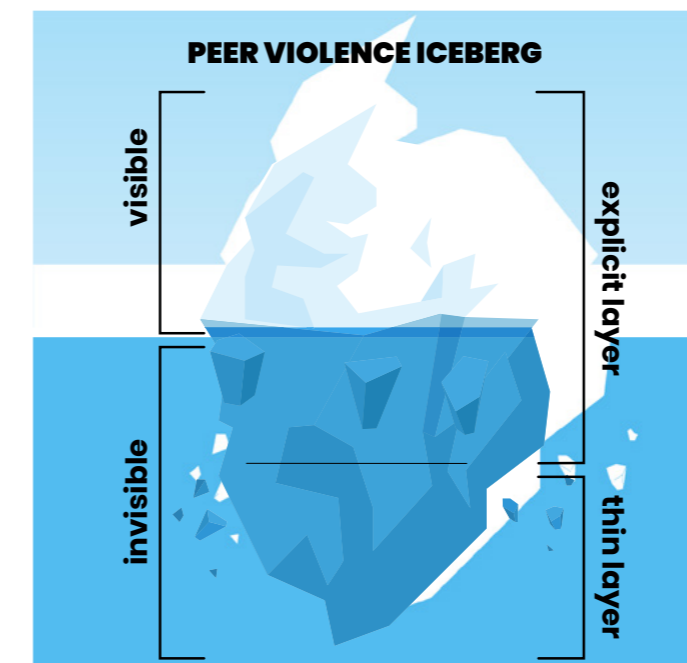
60 de minute

Obiective: Scopul celei de-a doua activități este acela de a arăta că genul este un construct social care, în mod informal, stabilește ce înseamnă a fi bărbat, ce înseamnă a fi femeie și cum ar trebui să fie relațiile între genuri. Pe măsură ce participanții vor avansa în tematica acestui program, genul va putea fi conceput din ce în ce mai mult drept un element care se poate modifica și care poate permite percepții care să lase mai mult loc pentru alegeri, conștientizări și auto-determinare.

Un al doilea obiectiv este acela de a recunoaște continuumul de violență pe care stereotipurile și rolurile de gen îl produc și propagă; astfel, episoade de violență care apar firești sau triviale pot fi conectate cu lucrurile discutate (de exemplu cu așteptările despre forța virilă sau despre frumusețea feminină). Utilizarea de imagini precum „piramida violenței” poate fi folositor.

Un al treilea obiectiv este legat de nevoia de a explora semnificația, beneficiile și costurile violenței în rândul adolescenților, inclusiv din perspectiva celor care comit acte de violență. Activitatea explorează modul în care masculinitatea încă oferă acces la o serie de privile-

gii de necontestat (așa numite „dividende de gen”), dar solicită băieților să treacă în mod constant teste care să confirme, lor și altora, că ei sunt „bărbați adevărați”⁶. Această presiune conduce la o stare de perpetuă nesiguranță, consecințele reflectându-se atât asupra bărbaților în cauză, cât și asupra altor bărbați și femei (de exemplu în contextul adoptării unor comportamente de risc sau prin refuzul de a accepta părți ale propriei persoane care sunt mai puțin acceptate sau văzute drept mai puțin acceptabile cultural etc.).



Source: Amnesty International

Descrierea activității:

Pentru a explora rolurile de gen, transformarea lor și imobilitatea lor problematică, facilitatorii vor ajuta grupul să reflecteze asupra semnificațiilor date, în contextul actual, definițiilor a ceea ce înseamnă "bărbat" și "femeie", "băiat" și "fată", inclusiv cu referire la ce înseamnă a fi bărbat sau femeie în vârstă. Invitația este de a începe cu propria persoană, de la propria experiență și biografie, care nu va trebui explicată celorlalți, ci doar utilizată ca punct de referință și lansare în explorarea a ceea ce înseamnă viața de zi cu zi trăită ca bărbat sau ca femeie.

Facilitatorii vor cere participanților să ia câteva minute pentru a completa Fișa de lucru 1. Elementi importanți per la conduzione

FIȘA DE LUCRU 1

	Pentru părinții mei	Pentru mine (gândindu-mă la viața mea)	Pentru fiul meu/fiii mei, pentru fiica mea/fiicele mele
Ce înseamnă să fii bărbat?			
Ce considerați că ar putea conduce/a condus la excluderea unei persoane din această categorie?			
Ce înseamnă să fii femeie?			
Ce considerați că ar putea conduce/a condus la excluderea unei persoane din această categorie?			

Pentru a facilita compilația inițială, participanții vor fi invitați mai întâi să compună o colecție de norme sociale, obiceiuri, obișnuințe, dar și una de recompense și pedepse pe care le atrag respectarea sau negarea primelor. Elemente culturale de referință suplimentare pot fi și imagini și citate din filme, emisiuni televizate, media, rețele de socializare, toate mediile care ar putea ajuta în reconstrucția și recunoașterea a ceea ce însemna în trecut (pentru părinții părinților prezenți și pentru aceștia) și a ceea ce înseamnă în prezent (pentru participanți și pentru copiii lor) să fii bărbat, să fii femeie. Ulterior participanții vor identifica elementele care contribuie (sau care, în trecut, au contribuit) la invalidarea acestor recunoașteri, adică: Ce anume a condus la/conduce la excluderea unei persoane din categoria "bărbat adevărat" sau "femeie adevărată"?

Nu discutați corectitudinea tuturor răspunsurilor individuale, chiar dacă participanții se vor folosi de reflecțiile proprii pentru a se implica în discuții și în a oferi răspunsuri la întrebările adresate/stimulii care vor fi propuși grupului, respectiv:

Un prim (scurt) stimul este sarcina în sine, orice dificultăți rezultate din completarea fișei de lucru, orice interese sau curiozități apărute, precum și amintiri. Acest pas permite facilitatorilor să ia pulsul grupului de lucru.

Un al doilea stimul se leagă de modul în care grupul a identificat cum "trebuie" să fie femeile și bărbații astăzi și cum "trebuiau să fie" ieri (fără a uita să ia în considerare contextele culturale, religioase și teritoriale la care a făcut referire fiecare persoană). Cereți grupului să se oprească și să reflecteze în legătură cu modul în care aceste schimbări s-au produs, subliniind faptul că poate nu au existat schimbări la nivelul experiențelor fiecărei persoane sau poate că aceste schimbări nu sunt identice pentru toată lumea.

Un al treilea stimul va permite grupului să reflecteze la costurile pe care și le imaginează ca rezultând din aceste cerințe (din nou, în trecut și în prezent).

În final, ultima întrebare investighează avantajele pe care le-a adus respectarea acestor datorii sociale – cu o atenție specială asupra următoarelor întrebări: În detrimentul cui? În favoarea cui?

Încă o dată, facilitatorii vor rezuma contribuțiile și ideile care au fost menționate (eventual pe o coală de flipchart) în special cu privire la categoriile discutate: conformitate, costuri și avantaje.

Aspecte importante pentru facilitatori

Ca și în activitățile anterioare, este posibil să fie utile o serie de clarificări legate de definirea unor concepte (vedeți Materiale suplimentare 1)

Pe măsură ce grupul reflectează la situația femeilor astăzi, la datorii și oportunitățile lor pentru auto-determinare, o atenție specială ar trebui să fie acordată modului în care se vorbește despre tema luării de decizii cu privire la propriul corp. Într-un climat neoliberal, avem exemple despre cum o libertate dobândită poate fi percepută ca o modalitate antreprenorială de auto-gestionare ("eu merit", cum spune o reclamă cunoscută). Această interpretare, după cum evidențiază studiile (Brunella Casalini, 2018), poate conduce la o confuzie între o libertate dobândită și o nouă formă de obiectificare a corpului feminin.

Descrierea activității:

FIȘA DE LUCRU 2

1. Ce am descoperit? Ce am învățat?
2. Ce nu am înțeles?
3. Ce curiozități sau nevoi au apărut la mine după această primă sesiune, care necesită mai mult studiu?
4. Ce mi-a atras interesul, ce m-a făcut să simt implicare?
5. Ce m-a deranjat?

Reflecții și încheierea modulului

Pe măsură ce întâlnirea se apropie de final, facilitatorii pot sintetiza principalele elemente care au apărut în cadrul acestui modul, oferind și o perspectivă despre ceea ce va aduce următorul modul. Aceasta este o oportunitate pentru a avea o discuție scurtă și foarte utilă despre rezervele participanților, întrebările lor, nevoile de clarificare, precum și dificultățile întâmpinate și interesele stimulate pe parcursul întâlnirii (Fișa de lucru 2).

Dacă timpul permite, puteți cere fiecărei persoane să se gândească, să noteze și apoi să prezinte grupului o parte dintre răspunsurile sale. Alternativ, puteți oferi formulare care să poată fi completate și apoi acestea să fie colectate și citite de către facilitatori. Aceste formulare completate sunt, de fapt, foarte valoroase pentru a monitoriza progresul grupului și

participarea fiecărei persoane în parte; în plus, oferă și posibilitatea de a face schimbări și adăugiri pe măsură ce lucrul cu grupul avansează.

Înainte de a vă despărți de grup, amintiți tuturor participanților data și ora pentru sesiunile viitoare.

Metodologii

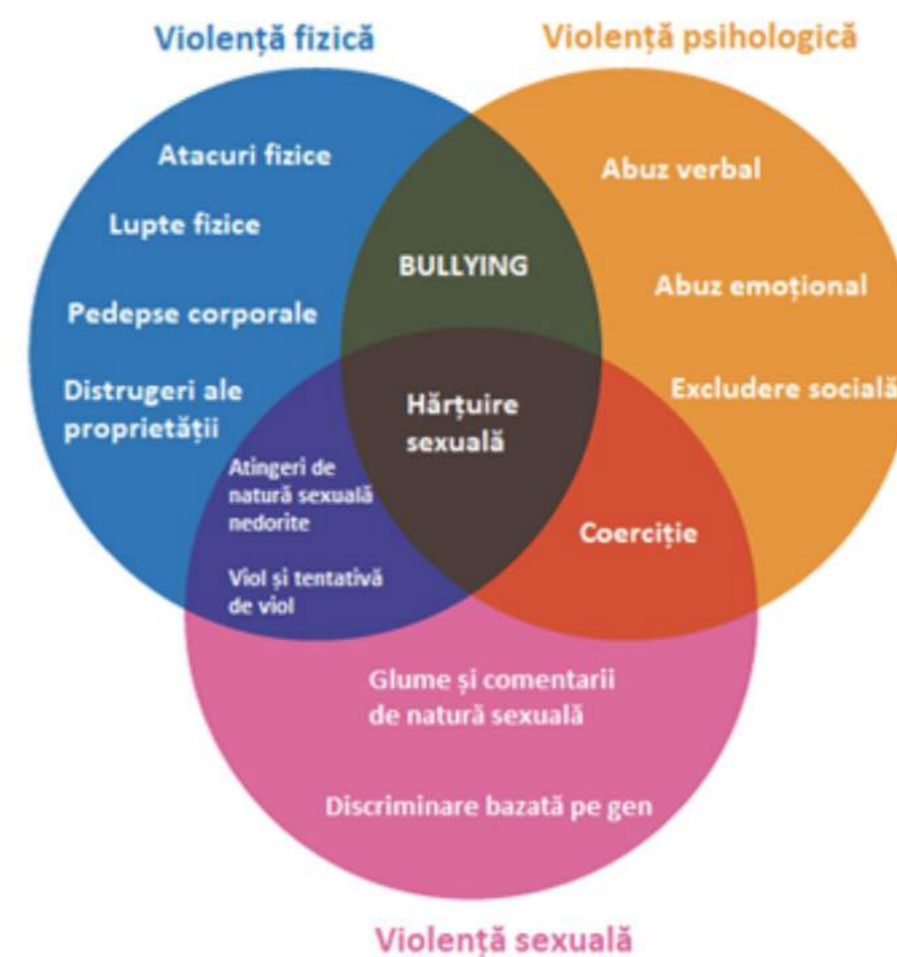
Brainstorming
Discuții



Material 1

Cadrul conceptual al experiențelor de violență în rândul adolescenților la școală

Cadrul conceptual al experiențelor de violență în rândul adolescenților la școală



Imagine preluată din materialul "Beyond the numbers: ending violence and bullying in schools", United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2019), <https://www.miur.gov.it/documents/20182/4394634/15.%20Report%20bullismo.pdf> (preluat la data de 25.02.22)

Material 2

Definiții ale câtorva forme de violență în rândul adolescenților

Bullying

Formă de comportament agresiv și/sau violent, repetitiv sau prelungit, îndreptat împotriva uneia sau mai multor persoane (de exemplu, din cauza rasei, originii, religiei, statutului socio-economic, limbii, opiniei politice, aspectului fizic, abilităților, greutatei corporale, abilităților intelectuale, genului, vârstei, orientării sexuale a acesteia), cu scopul de a răni, prejudicia, intimida, exclude, izola, discrimina, oprima persoana sau persoanele supuse acestui comportament. Are și scopul de a stabili o ierarhie a relațiilor de putere în societate, într-un grup, în clasa și/sau în comunitate, o persoană afirmându-și puterea asupra celorlalte. Dezechilibrul de putere afectează de regulă pe cei deja aflați într-o situație mai fragilă, astfel încât posibilitatea unui răspuns la acest comportament este invalidată (proiectul european "From Peer to Peer", Baseline Study on State of Art on Bullying in Europe, 2018, p. 4).

Cyberbullying

Formă de bullying care are loc cu utilizarea tehnologiilor moderne (ex: rețele de socializare, email, telefoane mobile etc.), folosind materiale video, fotografii, desene, grupuri de chat pentru a umili victima. Un nivel suplimentar de putere este adăugat în aceste cazuri pentru că agresorul are capacitatea de a produce un conținut care are potențialul să ajungă la milioane de utilizatori în același timp. Cyberbullying-ul nu are legătură cu caracteristicile persoanei, implică o lipsă de sensibilitate față de ceea ce este devalorizat la nivel social, iar mediul are capacitatea de a multiplica actele de defăimare, de exemplu, fiind inclusiv dificil să fie identificată sursa inițială (proiectul european "From Peer to Peer", Baseline Study on State of Art on Bullying in Europe, 2018, p. 5).

Cyberviolența

"Utilizarea computerelor pentru a cauza, facilita sau amenința cu violența, care conduce la (sau poate conduce la) suferință sau consecințe negative fizice, sexuale, psihologice sau economice și care pot implica exploatarea situației, caracteristicilor sau vulnerabilităților unei persoane" (Consiliul Europei)

Violență între egali

A face rău intenționat sau repetat unei persoane, de către unul sau mai mulți egali care dețin de obicei, dintr-o anumită perspectivă, mai multă putere. Violența între egali sau victimizarea pot fi directe (agresiune fizică, amenințări, tachinare) sau indirecte (răspândire de zvonuri și excludere din grupul de egali) și pot implica și bullying, care este în general o formă de violență între egali, țintită, cronică și repetitivă.

Intersecționalitatea

Intersecționalitatea este o teorie care a fost dezvoltată de Kimberlé Crenshaw, profesoară de drept la UCLA și Columbia Law School. Crenshaw este o autoritate în domeniul drepturilor civile, a teoriei legale feministe, teoriei critice a rasei, a rasismului din sistemul legal etc. Intersecționalitatea vorbește despre natura interconectată a categorisirilor sociale precum rasa, clasa, identitatea de gen, identitatea sexuală, dizabilitatea, care există la nivelul oricărui grup sau persoană și care pot crea sisteme suprapuse și interdependente de discriminare sau dezavantaj. Aceste tipuri de marginalizare nu crează impact în mod separat, ci sunt interconectate și adesea legate unele de celelalte.

Identitățile multiple intersectate

Concept care subliniază faptul că identitatea unei persoane este compusă din factori multipli, aflați în intersecție, care includ, dar nu sunt limitați la identitate de gen, expresie de gen, rasă, et-

nie, clasă (trecut și prezent), credințe religioase, identitate sexuală, expresie sexuală. Acești factori aflați în intersecție ne fac să fim persoane complexe; un aspect al identității noastre poate să influențeze celelalte aspecte și să ne facă cine suntem.

Definiții utile suplimentare

Identitatea de gen

"Se referă la experiența individuală și internă a genului, pe care fiecare persoană o simte ca fiind a sa și care poate să corespundă sau nu cu sexul atribuit la naștere, aceasta incluzând senzația pe care fiecare persoană o are în legătură cu propriul corp (care poate implica și modificarea aspectului fizic sau al funcțiilor corporale prin metode clinice, chirurgicale etc.) și cu alte modalități de expresie de gen, inclusiv legate de îmbrăcăminte, limbaj, comportament. Identitatea de gen nu este sinonimă cu orientarea sexuală, astfel că persoanele transgender pot fi heterosexuale, bisexuale sau homosexuale" (FRA, 2009).

Transgender

Este un termen umbrelă care include acei oameni care au o identitate de gen diferită de sexul atribuit la naștere și acei oameni care doresc să-și prezinte identitatea de gen într-un mod diferit față de genul atribuit la naștere. Termenul include acele persoane care simt necesitatea, preferă sau aleg, prin limbaj, termeni de adresare, îmbrăcăminte, accesorii, machiaj sau modificări corporale, să se prezinte diferit față de așteptările legate de rolul de gen atribuit lor la naștere. Acest concept îi cuprinde pe bărbații și femeile care au parcurs tranziția medicală sau juridică (persoane cu un trecut trans), dar și pe persoanele care se identifică drept transsexuale sau transgender, precum și pe toți cei care au o identitate de gen sau o exprimare a genului neconformă cu standardul de „masculin” sau de „feminin”, neconformitatea respectivă fiind manifestă prin vestimentație și/sau modificări corporale, inclusiv intervenții chirurgicale (transinromania.ro).

Orientarea sexuală

Se referă la "abilitatea fiecărei persoane de a simți atracție profundă, emoțională, afectivă și sexuală și de a întreține relații sexuale cu persoane de diferite genuri sau de același gen" (FRA, 2009).

Heterosexualitatea

Este atracția emoțională, afectivă și sexuală față de persoane de sex opus.

Homosexualitatea

Este atracția romantică sau sexuală față de persoane de același sex.

Bisexualitatea

Se referă la persoanele care se simt „emoțional și/sau sexual atrase de persoane care aparțin mai mult decât unui sex" (Takács, 2006).

LGBT

Este un acronim utilizat pentru a face referire, colectiv, la persoanele lesbiene, gay, bisexuale și transgender.

Homofobia

"reprezintă teama irațională sau aversiunea față de homosexualitate și față de persoanele lesbiene, gay și bisexuale (LGB), bazată pe prejudecăți" (FRA, 2009).



Material 2

Transfobia

„Poate fi descrisă ca o teamă irațională față de nonconformitatea de gen sau de transgresiunea de gen, precum teama sau aversiunea față de femeile masculine, bărbații efeminați, persoanele transgender, transsexuale și alte persoane care nu se potrivesc credințelor legate de genul persoanei așa cum a fost stabilit la naștere. Utilizarea cuvântului „fobie” în acest context nu indică faptul că persoanele transfobe și/sau victimele transfobiei sunt persoane care suferă din aceeași cauză „(FRA, 2009).

Discriminarea

Se referă la „a acorda tratament mai puțin favorabil unor persoane sau grupuri comparativ cu alte persoane sau grupuri din motive diverse, inclusiv pe baza orientării sexuale (discriminare directă) sau pe baza unei reguli aparent neutre, dar care conduce la dezavantaje pentru anumite grupuri de persoane și care este bazată pe aceleași motivații ca și în cazul situațiilor de discriminare directă, dacă aceste reguli nu sunt justificate în mod obiectiv (discriminare indirectă)” (FRA, 2009).

Referință: Coll-Planas, Gerard (coord.) (2011), *Combat homophobia. Local policies of equality with respect to sexual orientation and gender identity. A European White Paper*, Turin: City of Turin. p. 19.

Material 3

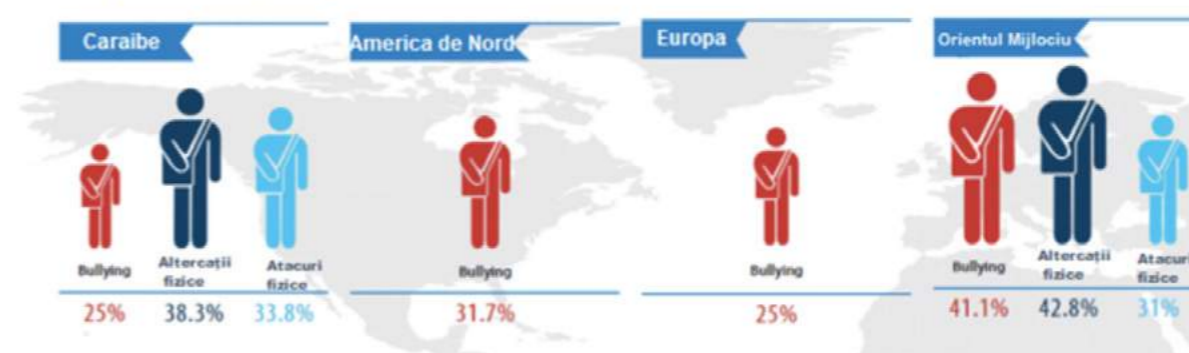
Fenomenul violenței în rândul adolescenților: date globale

Violența petrecută în cadrul școlii este o problemă globală⁷. Aproape unul din trei elevi (32%) a fost victimă a bullying-ului colegilor cel puțin o dată în ultima lună, aproape unul din trei elevi (32.4%) a fost atacat fizic cel puțin o dată în ultimul an și mai mult de unul din trei elevi (36%) a fost implicat într-o altercație fizică cu un alt coleg. Bullying-ul de natură fizică este cel mai des întâlnit tip de bullying în multe regiuni, cu excepția Americii de Nord și a Europei, unde bullying-ul de natură psihologică apare cel mai frecvent. Bullying-ul de natură sexuală este al doilea cel mai frecvent tip de bullying întâlnit în multe zone. Deși mai rar întâlnite, și cazurile de cyberbullying sunt în prezent în creștere.

Violența în mediul școlar și bullying-ul afectează atât fetele, cât și băieții, cu existența unor diferențe între sexe. Este mult mai probabil ca băieții să se fi implicat într-o altercație fizică sau să fi fost atacați fizic decât fetele. Bullying-ul de natură fizică este mult mai des întâlnit în rândul băieților decât în rândul fetelor, pe când în cazul bullying-ului de natură psihologică, datele se inversează. Și vârsta reprezintă un factor relevant. Pe măsură ce copiii cresc, este mai puțin probabil să fie implicați în lupte fizice sau să fie atacați fizic. Elevii de vârstă mai mare sunt mai expuși riscului de cyberbullying comparativ cu copiii mai mici. Copiii care sunt percepuți a fi diferiți din orice punct de vedere au un risc mai mare de a fi victime ale bullying-ului. Studii realizate la nivel internațional indică faptul că aspectul fizic este cel mai comun motiv care se află în spatele situațiilor de bullying, iar rasa, naționalitatea și culoarea pielii se situează în poziția a doua între aceste motive. Copiii din familii cu resurse limitate, precum și copiii migranți sunt, de asemenea, mai vulnerabili la bullying și cyberbullying. Alte studii subliniază faptul că elevii văzuți drept neconformându-se din perspectivă de gen, precum și cei percepuți drept lesbiene, gay, bisexuali sau transgender (LGBT) sunt în risc mai mare de a fi supuși violenței și bullying-ului în mediul școlar decât cei care adoptă normele tradiționale de gen.

Copiii care sunt frecvent supuși bullying-ului au un risc de trei ori mai mare de a se simți marginalizați la școală și de două ori mai mare de a lipsi de la școală decât cei care nu se află în această situație. De asemenea, acești copii înregistrează rezultate academice mai scăzute decât copiii care nu sunt expuși la acest fenomen. Ei au note mai mici la testele de matematică și citit, iar rezultatele lor par a fi și mai scăzute în funcție de frecvența situațiilor de bullying cu care se confruntă. Acei elevi care sunt frecvent victime ale bullying-ului adesea părăsesc sistemul de educație formală mai devreme comparativ cu elevii care nu au aceste experiențe.

Figura 1. Procent al elevilor care au fost victime ale bullying-ului, au fost implicați într-o altercație fizică sau au fost atacați fizic, în funcție de regiune



Behind the numbers: ending school violence and bullying - Unesco 2019

MODULUL 2

Violența în rândul adolescenților: cum vorbim despre ea, cum o recunoaștem



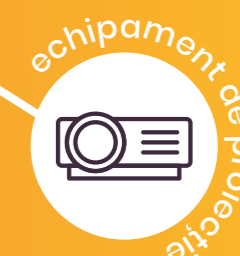
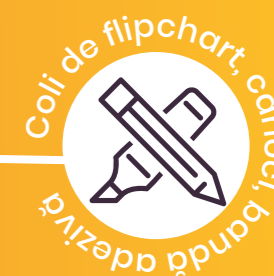
Obiective

Al doilea modul este dedicat explorării formelor pe care le poate lua fenomenul violenței în rândul adolescenților. Observând diferențele între modul în care violența în rândul adolescenților este prezentată și mediatizată și modul în care aceasta se manifestă în viețile de zi cu zi ale fetelor și băieților (în realitatea fizică și în realitatea virtuală), părinții și figurile parentale pot juca un rol esențial în a o recunoaște și a o gestiona.

În acest sens, modulul își propune următoarele obiective:

1. Recunoașterea formelor de violență în viețile de zi cu zi ale fetelor și băieților, identificarea posibilor indicatori și ai semnalelor de alarmă care trebuie să atragă atenția și să mobilizeze acțiuni de intervenție timpurie în care să fie implicate școlile și actorii locali care oferă servicii;
2. Înțelegerea modului în care, în viața de zi cu zi, unele forme de violență rămân invizibile sau sunt normalizate, explorarea mecanismelor care împiedică adesea observatorii să recunoască situațiile de violență care afectează adolescenții (de la modul în care media portretizează acest fenomen până la faptul că aceste comportamente și atitudini se află în coluziune inconștientă cu mituri și stereotipuri de gen);
3. Recunoașterea semnificațiilor pe care comportamentele violente le au pentru cei care le practică, pentru cei care le sunt victime și pentru cei care sunt martori, permițând astfel reconstrucția mecanismelor sociale și relaționale care stau la baza acestor situații, cu scopul de a crea modalități folositoare de înțelegere a fenomenului, de prevenire și de gestionare a sa.

Materiale care vor fi utilizate



Material 1

O fetiță a fost violată de patru tineri, într-o casă părăsită din Galați. Au filmat tot și publicat imaginile pe rețelele de socializare

Material 2

Adolescent bătut crunt de un alt băiat de vârsta lui. În urma loviturilor victima a rămas nemișcată

Material 3

Anchetă în cazul elevilor care au mimat sexul oral la balul bobocilor. Proba indecentă, dată de adolescente la concursul de miss

Pregătirea activităților

Bun venit și prezentarea conținutului celui de-al doilea modul



Facilitatorii, atât bărbați, cât și femei, sunt sfătuiți să aleagă unul dintre următoarele exerciții de spargere a gheții pentru a întări capacitatea de lucru în echipă a grupului.

Asigurându-vă că aveți la îndemână un ghem de sfoară, implicați participanții în jocul "Ce opțiuni am?". Ghemul este aruncat de la primul participant la un altul și apoi acesta îl va arunca altuia, fiecare păstrând însă în mână o mică porțiune de sfoară, astfel încât în interiorul grupului să se formeze o rețea, în care devin cu toții interconectați. Atunci când ghemul ajunge la el, fiecare participant va trebui să împărtășească ceva ce a văzut că s-a petrecut într-un moment anume de violență. Subliniați faptul că nu trebuie să fie împărtășite numele reale ale protagoniștilor, ci doar tipurile de răspuns la situația de violență. După ce fiecare persoană a descris o experiență, cereți-le să repete jocul mergând înapoi, până când se ajunge la prima persoană care a aruncat ghemul. De data aceasta, însă, fiecare participant va trebui să spună ce crede că ar fi fost cel mai potrivit să fie făcut în situația respectivă de violență.

A doua parte a jocului poate fi mai activă, presupunând ca participanții să treacă printre, peste sau pe sub rețeaua de legături creată din sfoară. Cereți participanților să vorbească despre modul în care, în a doua parte, s-au ajutat unii pe alții să treacă-

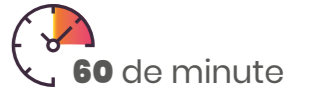
prin acest năvod din sfoară. Dacă există participanți care au probleme de mobilitate, asigurați-vă că începeți exercițiul cu ei, astfel încât să nu fie nevoie să se miște prea mult.

Puteți alege și un alt exercițiu de spargere a gheții pentru grup, care vi se pare mai potrivit. Amintiți-vă să notați răspunsurile participanților; mai întâi atitudinea pe care o au în viața reală atunci când se confruntă cu evenimente violente și, în al doilea rând, ce tip de răspuns consideră a fi mai adecvat pentru situația respectivă. Răspunsurile vor fi folosite ulterior, în etapele mai avansate ale modulelor.

După ce reorganizați încăperea de lucru, prezentați pe scurt subiectele și activitățile planificate pentru acest modul. E util să le legați în mod clar de obiective pe parcursul întregului program, amintind de cele deja menționate în întâlnirile anterioare. Dacă sunt persoane care participă pentru întâia oară, petreceți mai mult timp discutând despre obiective, cerând grupului să intervină și să menționeze clarificări sau comentarii și oferind spațiu pentru a fi discutate unele reflecții care au apărut între prima și a doua întâlnire. De asemenea, e nevoie să menționați și pactul încheiat la început, care poate fi extins cu prevederi noi, dacă este necesar.

Descrierea activității:

Activitate: Cum recunoaștem violența în rândul adolescenților? Cum identificăm semnele ascunse ale acesteia?



Descrierea procesului:

Folosind materiale din media (ziare, ziare online, resurse de pe rețelele de socializare), grupul va identifica diferitele forme pe care le poate lua violența în rândul adolescenților și va analiza modul în care media le portretizează. Astfel de forme de violență pot fi, de exemplu: hărțuirea fetelor, violența din relațiile de cuplu ale adolescenților, bullying-ul homofobic, bullying-ul feminin etc. Propuneți participanților să lucreze în grupuri mici, câte un grup pentru fiecare formă de violență aleasă. Fiecare grup mic va avea sarcina de a analiza conținutul textelor propuse mai jos și modul în care fenomenul este descris (Anexa 4). Fiecare grup va răspunde la întrebările cuprinse în Fișa de lucru 3.

FIȘA DE LUCRU 3

Ce spun știrile? Cum sunt prezentate faptele și protagoniștii?

Cum descriu comportamentele celor implicați și motivațiile acestor comportamente?

Este plasată responsabilitatea în mod explicit sau implicit mai ales asupra unei persoane?

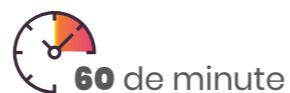
Căror elemente le e dată mai multă atenție? Dar mai puțină? Există evenimente sau situații anterioare care au condus la evenimentul care este povestit?

Reunind participanții în grupul mare, invitați fiecare grup să descrie munca făcută și elementele centrale ale discuțiilor purtate. Concentrându-vă pe materialele media și pe modul în care situațiile respective sunt prezentate, participanții vor putea să reia o parte dintre discuțiile purtate în primul modul, despre modalitățile stereotipe de a construi identitățile masculine și feminine și relațiile de gen, ceea ce le permite mai departe să recunoască elemente informaționale, implicite, care sunt cuprinse în educația de gen de bază (de exemplu credința că victimele au o parte de vină în situația de abuz și că agresorul poate avea justificări, măcar parțial, care țin de starea de sănătate mintală, de cultură, instinct etc.). În același timp, acest tip de reflecție este important pentru a înțelege cum modul în care media vorbește despre violența în rândul adolescenților o poate bagateliza și normaliza. De aceea este atât de important pentru părinți să poată identifica simptome timpurii ale violenței, să recunoască unele forme inițiale și să dezvolte modalități de intervenție, sprijinindu-se și pe resursele locale și pe cele din sistemul educațional.

Pauză - Timp: 15 minute

Descrierea activității:

Reluarea activităților



Acum puteți invita participanții să treacă dincolo de spațiul media și să ia în calcul experiențele familiale, relaționale și școlare de zi cu zi ale fetelor și băieților. Această sarcină încearcă să evidențieze pe ce anume NU se concentrează media și ce tipuri de comportamente și atitudini ascund forme de violență mai subtile, dar foarte importante, și, în plus, la ce tipuri de semnale de alarmă este esențial ca părinții să fie atenți. Cereți participanților să revină în grupurile mici și să răspundă la întrebările cuprinse în Fișa de lucru 4.

FIȘA DE LUCRU 4

Pentru fiecare eveniment violent povestit, ce atitudini și comportamente considerați că pot fi interpretate ca posibile semnale de alarmă? Gândiți fiecare răspuns la nivelul:

- Celor care comit acte de violență
- Celor care sunt supuși la acte de violență
- Martorilor femei și bărbați

Ce face foarte dificilă identificarea acestor atitudini și comportamente?

Ce atitudini și comportamente se pot afla în coluziune cu aceste forme de violență?

- La nivelul școlii și al personalului școlar (minimizare, atitudini homofobe ale profesorilor, păstrarea de graffiti homofob, politici școlare neclare despre violență și acceptarea diferențelor)
- La nivelul fetelor și băieților
- La nivelul părinților
- În contextul cultural local

Ca părinți, ce comportamente, acțiuni și atitudini descriu modul în care ați reacționat sau ați reacționat în trecut?

După ce ați terminat, reveniți în grupul mare și cereți reprezentanților fiecărui grup mic (selectați între timp) să povestească despre discuțiile și concluziile din grupurile lor. Facilitatorii vor scrie un rezumat al concluziilor pe coala de flipchart (semnalele de alarmă și limitele în identificarea lor; complicitatea; acțiunile deja existente sau care vor fi adoptate). Este important să vă referiți la discuțiile fiecărui grup atunci când subliniați tipurile de situații și momente în care a interveni, ar fi putut, dacă nu să evite situația de violență, măcar să schimbe cursul evenimentelor. Încheiați această parte a modulului proiectând câteva modalități de acțiune utile.



Aspecte importante pentru facilitatori

Alegeți materiale media relevante pentru contextul școlii, care implică violența în rândul adolescenților (în școală și în afara ei), inclusiv episoade de violență online.

În cazul situațiilor de bullying care au exclusiv protagoniste fete, adesea media aduce în prim plan episoade de violență fizică. Un spațiu mult mai redus este alocat formelor indirecte de violență (considerate în mod stereotip o prerogativă feminină); acestea însă, chiar dacă sunt mai greu observabile, rămân încă foarte prezente. Facilitatorul trebuie să încurajeze grupul să discute toate aceste forme de violență, atât directe, cât și indirecte, pornind de la cele prezente în viețile fiicelor și fiilor lor, dar luând în calcul și experiențele proprii, chiar și pe cele din mediul virtual.

Oferirea contextului de a reflecta asupra vieților adolescenților reprezintă o șansă importantă pentru părinți. Acest tip de reflecție nu este simplă (unii părinți pot avea la început dificultăți să găsească exemple și experiențe la care să facă referire). În această etapă de început facilitatorii trebuie să întrebe grupurile dacă obiectivele le sunt clare și dacă au nevoie de sprijin și, acolo unde răspunsul este da, să rămână în grup, să asculte discuțiile și să ofere mai multe clarificări și încurajări, dacă este nevoie.

Alternativ, puteți propune analiza unor studii de caz (vă puteți referi la cazuri documentate anterior). De fapt, indiferent de metoda aleasă, invitația este aceea de a însoți grupul în a reflecta asupra vieții de zi cu zi și asupra dinamicilor cu care adolescenții se pot confrunta.

Reflecții și încheierea modulului - Timp: 15 minute

Reflecțiile de la finalul celui de-al doilea modul ar trebui să sintetizeze toate aspectele care au apărut în cadrul grupului, precum și conținutul informațional oferit, subliniind totodată rolul important al figurilor de referință adulte în identificarea și recunoașterea semnalelor care indică nivelul și frecvența expunerii copiilor, băieți și fete, la forme de violență diverse (din diferite ipostaze). Facilitatorii trebuie să lege importanța acestui rol de disponibilitatea părinților de a-și asculta activ, respectuos și fără a judeca fiii și fiicele, încercând să nici nu bagatelizeze, dar să nici nu ignore semnele de violență și să se gândească la comportamentele și alegerile cele mai potrivite pentru situațiile respective, inclusiv bazându-se pe serviciile disponibile la nivel local.

Pe măsură ce se apropie timpul pentru încheierea întâlnirii, facilitatorii ar trebui să menționeze și modul în care al treilea modul va continua munca deja începută. În special această ultimă parte ar trebui să aducă în discuție figura agresorului și să sublinieze modurile în care violența, conectată cu cultura de gen, poate răspunde la sarcini și nevoi de dezvoltare complicate, pe care băieții și fetele trebuie să învețe să le gestioneze. Dincolo de toate acestea, facilitatorii vor prezenta și al treilea și ultimul modul al programului, dedicat construirii unui protocol de intervenție care aduce împreună figuri parentale, dar și adolescenți, școli, instituții locale, pentru a preveni și combate fenomenul violenței. În acest moment este foarte important să fie aduși în discuție agresori atât bărbați, cât și femei, tocmai pentru a înțelege că nu este nevoie doar de

Descrierea activității:

pedeapsă, ci mai ales de a construi un climat educațional de toleranță zero în ceea ce privește violența, care să fie clădit pe noi perspective, alături de rețele coordonate de servicii disponibile, intervenții și proiecte adaptate la nevoi.

După cum am menționat deja la finalul primului modul, această etapă a concluziilor reprezintă și o oportunitate pentru posibilele întrebări, clarificări, exprimarea unor dubii, precum și pentru a oferi răspunsuri pentru diverse curiozități și interese apărute pe parcursul întâlnirii, la care nu s-a răspuns deja (Fișa de lucru 2).

În acest moment, înainte de a vă despărți de grup, reamintiți tuturor persoanelor prezente despre data și ora viitorului modul, care va fi și ultimul modul al programului.

Posibile exerciții/activități pentru pregătirea următoarei întâlniri

FIȘA DE LUCRU 5

Încearcă să îți analizezi viața de zi cu zi din perspectivă de gen

Explorează resursele existente pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de violență între egali din zona în care trăiești: servicii disponibile, tipuri de intervenție, organizații neguvernamentale, oportunități culturale etc.

Metodologii

Învățare prin cooperare
Întrebări pentru stimularea reflecției
Discuții de grup



Anexa

Cazul 1 : O fetiță a fost violată de patru tineri, într-o casă părăsită din Galați. Au filmat tot și publicat imaginile pe rețelele de socializare (Redacția Observator, 19.10.2021)

O fetiță a fost violată de patru tineri, într-o casă părăsită din Galați. Au filmat tot și publicat imaginile pe rețelele de socializare (Redacția Observator, 19.10.2021)

este arestat.

(Sursa:

<https://observatornews.ro/eveniment/o-feti-ta-a-fost-violata-de-patru-tineri-intro-casa-parasita-din-galati-au-filmat-tot-si-publicat-imaginile-pe-retelele-de-socializare-4-42064.html>)

Caz șocant în Galați, unde patru tineri au violat o fetiță de doar 14 ani. Agresorii au filmat totul și au amenințat-o pe fată că vor publica pe rețelele de socializare imaginile compromițătoare cu ea, dacă povestește cuiva cele întâmplate. Grav este că deși polițiștii au aflat despre cele întâmplate, tinerii nici măcar nu au fost chemați la audieri până la această oră.

Ororile s-au petrecut într-o casă părăsită, acolo unde cei patru au ademenit-o pe fetiță. Atât agresorii, cât și victima sunt din aceeași localitate, potrivit reporterului Observator Angela Berteau. Imaginile compromițătoare au ajuns în mediul online, inclusiv la o rudă de-a victimei, care a anunțat părinții, care au alertat de îndată autoritățile. În momentul de față, cei patru, dintre care doi minori, sunt liberi. Ei urmează să fie aduși la audieri.

Fata a fost șantajată în repetate rânduri să întrețină relații sexuale cu agresorii în caz contrar imaginile vor fi publicate pe rețelele de socializare. Ceea ce s-a și întâmplat. Indivizii sunt cercetați acum pentru act sexual cu un minor și șantaj. Cercetările sunt abia la început, procurorii urmând să stabilească exact cum s-au petrecut lucrurile. Este al doilea caz ce s-a petrecut în aceeași localitate. Recent, o fată de 15 ani a fost violată chiar de tatăl ei, care acum

Anexa

Cazul 2 :Adolescent bătut crunt de un alt băiat de vârsta lui. În urma loviturilor victima a rămas nemișcată (Teodor Șerban, 6.02.2022)

Polițiștii argeșeni au deschis un dosar penal duminică, 6 februarie, după ce în spațiul public au apărut imagini în care se vede cum un tânăr este lovit cu putere de un altul.

În urma verificărilor, IPJ a anunțat că atât victima, cât și agresorul au fost identificați, fiind vorba despre doi adolescenți de 14 ani din Pitești.

În filmare se aude cum unul dintre băieți îi spune celuilalt că vrea să plece acasă, să învețe la istorie.

Interlocutorul îl întrebă cu cine este acasă, băiatul îi răspunde că părinții săi sunt acasă, moment în care interlocutorul îl lovește puternic peste față, cu pumnul, și îi spune celui care a fost martor la incident și care cel mai probabil filma să plece.

Băiatul lovit rămâne nemișcat, la pământ.

“În urma imaginilor apărute în spațiul public,

cu privire la o stare conflictuală, petrecută între două persoane, în municipiul Pitești, polițiștii din cadrul Secției 4 Poliție Pitești s-au autosesizat, în dimineața zilei de 06 februarie a.c. și au efectuat verificări, într-un dosar penal întocmit sub aspectul săvârșirii infracțiunii de lovire sau alte violențe, pentru identificarea persoanelor implicate, stabilirea situației de fapt și luarea măsurilor legale care se impun.

Ca urmare a activităților desfășurate de polițiști, toate persoanele implicate (persoana vătămată și agresorul - ambii minori de 14 ani, precum și martorii ai evenimentului) au fost identificate”, a anunțată IPJ Argeș, duminică.

Polițiștii au precizat că adolescentul lovit a primit asistență medicală, imediat după producerea evenimentului, fără a necesita internare.

În urma identificării celor doi, polițiștii au fost sesizat reprezentanții Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului, cu privire la acest eveniment.

“În continuare, se efectuează cercetări, urmând ca, după administrarea probatoriului, să se ia măsurile legale în consecință”, au precizat oficialii Poliției județene Argeș.

(Sursa: <https://ziare.com/bataie-adolescenti/adolescent-batut-1723984>)



Anexa

Cazul 3 : Anchetă în cazul elevilor care au mimat sex oral la balul bobocilor. Proba indecentă, dată de adolescente la concursul de miss (Petre Dobrescu, 25.10.2017)

Mai mulți elevi din Cluj au mimat sex oral la balul bobocilor, sub privirile amuzate ale profesorilor. Imaginile cu minorii, surprinse la o probă pentru concursul de miss, au stârnit controverse pe rețelele de socializare.

UPDATE: Conducerea Colegiului Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” din Cluj-Napoca a declanșat o anchetă, după ce mai mulți elevi au mimat sex oral la balul bobocilor. „Școala nu și-a asumat în niciun fel evenimentul, nefiind promovat la nivelul unității. Vom desfășura o anchetă, o analiză, vom convoca Colegiul Profesoral. Vă pot spune că în numele acestei instituții, sub egida acesteia nu a fost organizată nicio astfel de manifestare, nicio acțiune de gen Balul Bobocilor. La acea manifestare nu a participat sub nicio formă niciun cadru didactic și noi de ani de zile nu organizăm în numele școlii așa ceva, părinții știu, elevii știu. În mediul privat ce face fiecare... Am constatat de ani de zile că într-un mediu privat, într-un club privat, școala nu poate asigura paza și ordinea, poate scăpa situația de sub control”, a declarat, pentru digi24.ro, directoarea Colegiului Tehnic de Comunicații Augustin Maior” Cluj-Napoca, Angela Roșca. În schimb, reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean

Cluj susțin că este responsabilitatea școlilor ca balurile bobocilor să se desfășoare în condiții optime. „Printr-o adresă transmisă unităților de învățământ, încă din anul 2015, Inspectoratul Școlar Județean Cluj reamintește conducerilor unităților de învățământ că este responsabilitatea acestora de a verifica toate aspectele legate de desfășurarea unui eveniment al școlii într-o altă locație decât cea a unității, atunci când aprobă o astfel de manifestare. În acest context, mesajul conducerii ISJ viza atât verificarea spațiului în care se desfășoară activitatea, cât și măsurile de siguranță a elevilor, cu accent pe numărul cadrelor didactice/adulților însărcinați cu supravegherea minorilor, astfel încât aceste evenimente să fie unele ale buneii dispoziții și decenței specifice calității de elev. Astfel, decizia de a organiza aceste tipuri de evenimente aparține conducerii unităților de învățământ, cu asigurarea condițiilor optime”, transmite ISJ Cluj.

Fetele de doar 14 ani au trebuit să desfacă cu gura o banană pe care colegii lor o țineau între picioare și apoi să o înghită. Acesta a fost una dintre probele pentru concursul de miss de la balul bobocilor organizat de Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” din Cluj-Napoca, informează stiridecluj.ro.

Minorele au mimat o partidă de sex oral, precum în filmele cu adulți. La aceste scene au asistat și profesorii prezenți la petrecere, însă nu li s-a părut nimic în neregulă cu ceea ce se întâmpla. Unii dintre adolescenți ar fi băut și alcool, dovadă fiind sticlele care zăceau pe mese. Fotografiele au stârnit controverse, după ce au fost publicate de rețelele de socializare. Balul bobocilor de la Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” a avut loc pe 20 octombrie, într-un club din Cluj-Napoca. Nu este prima oară când astfel de probe cu tentă sexuală au loc la baluri ale bobocilor. În 2011, mai multe eleve de la Colegiul Tehnic de Comunicații „NV Karpen” au dansat aproape dezbrăcate. „Boboacele”, unele îmbrăcate foarte sumar, altele aproape dezbrăcate, au produs câteva numere „artistice” pline de mișcări lascive, provocatoare și încărcate de aluzii sexuale.

(Sursa: <https://www.libertatea.ro/stiri/elevi-din-cluj-au-mimat-sexul-oral-la-balul-bobocilor-2014860>)



MODULUL 3

Violența în rândul adolescenților: ce putem face?

Obiective:

Al treilea modul își propune să susțină capacitatea participanților de a se percepe drept actori importanți în gestionarea situațiilor de violență în rândul adolescenților și în promovarea și implementarea unor strategii de prevenire și intervenție concrete. În acest sens, modulul va permite participanților să exploreze modalitățile în care își pot asuma un rol activ, critic și proactiv în cadrul unei alianțe care implică școlile, familiile și actorii locali, asumându-și astfel și dreptul și responsabilitatea de a îmbogăți, menține și construi astfel de alianțe. O alianță în cadrul

căreia pot lucra pentru a crea și susține un mediu cultural (în interiorul și în afara școlii) care valorizează diferențele, este sensibil la gen, se opune violenței și are capacitatea de a oferi sprijin oricărei persoane aflate într-o situație de violență.

Pe scurt, obiectivele sunt:

1. Să recunoască modalitățile în care fiecare mamă, tată sau figură parentală poate să confrunte fenomenul violenței în rândul adolescenților, evitând să ocupe poziția de a delega această responsabilitate (școlii sau experților în domeniu) sau, dimpotrivă, aflați într-o astfel de situație să simtă că dețin întreaga responsabilitate pentru a preveni și gestiona astfel de cazuri atunci când ele au loc.
2. Să identifice modalitățile și oportunitățile de colaborare între familii, școli și actorii locali, cu scopul de a construi puncte de referință educaționale în domeniul prevenirii violenței și a respectării diferențelor.

- Trei cartoane mari pentru postere (și bandă adezivă și carioci) pentru participanții care vor lucra exercițiile propuse în Fișa de lucru 6
- Foi de flipchart și carioci sau tablă și cretă (folositoare pentru momentul revenirii la Fișa de lucru 7)



**Materiale
care vor fi
utilizate**

Descrierea activității:

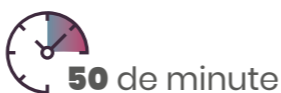
Salutări și introducere în conținutul celui de-al treilea modul



În acest modul, grupului îi va fi prezentat din nou un rezumat al câtorva dintre aspectele discutate anterior, fiind făcute legături între acele elemente și cele planificate pentru prezentul modul.

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

ACTIVITATE: Cartografierea resurselor non-violență



Partea întâi: explorarea dimensiunilor individuale care pot construi o hartă a non-violenței

Pe parcursul primului modul, prin brainstorming, grupul a avut posibilitatea să identifice experiențe de violență în rândul adolescenților. Propunerea facilitatorilor este, acum, să construiască o nouă hartă care, de data aceasta, să conțină exemple de teme, intervenții și servicii care pot avea un impact în combaterea violenței. Participanții vor fi împărțiți în trei grupuri mici, iar fiecare dintre acestea va trebui să construiască propria hartă, concentrându-și atenția asupra:

- Școlii (analizând structura, dar și rolurile celor care lucrează în cadrul școlii);
- Familiilor (pornind de la familii individuale la grupuri informale și formale de părinți)
- Actorilor existenți (la nivel local/global).

Pentru a continua, fiecare grup de lucru va primi următoarele întrebări drept puncte de reper (Fișa de lucru 6). Fiecare grup își va nota observațiile pe o coală de flipchart.

FIȘA DE LUCRU 6

În ceea ce privește zona aleasă (școală, familie, actori locali), ce resurse există deja pentru a preveni și acționa în cazurile de violență în rândul adolescenților?

Vă puteți imagina identificând și accesând aceste resurse? Cum?

În ceea ce privește zona aleasă (școală, familie, actori locali), ce considerați că lipsește din perspectiva prevenirii și combaterii violenței în rândul adolescenților și cum ați prioritiza dezvoltarea unor astfel de resurse? Vă puteți gândi la posibile activități, evenimente, schimburi de idei și experiențe etc.

Pauză – Timp: 15 minute



Reluarea activităților:

Partea a doua: După o scurtă pauză, fiecare grup, cu ajutorul reprezentantului ales, va prezenta rezultatele muncii în grup. Următoarele întrebări pot fi folosite pentru a ghida această sesiune colectivă:

- Ce ați descoperit în lucrul vostru în grupurile mici?
- Dintre resursele identificate, care sunt disponibile în prezent? Cum le-ați putea accesa?
- Ce lipsește? Ce alternative la ceea ce există deja ați propune?
- Ce obstacole ar putea întâmpina propunerile voastre? Cum le-ați putea depăși?

Grupurile ar trebui să prezinte pe rând și, apoi, pentru a stimula ideile legate de posibilele legături între cele trei zone, punctul 4 ar putea fi abordat în mod transversal unei viitoare implementări. În acest moment ideile care rezultă pentru fiecare dintre aceste zone ar trebui considerate drept trei elemente diferite ale aceleiași hărți unice, reîntărind conceptul prin punerea efectivă împreună a celor trei postere.

Elemente importante pentru facilitatori

Această activitate ar putea fi considerată complicată de părinții care nu cred că au sau că ar putea avea un rol important în viața școlii sau în aspectele relevante pentru acest curs (sau poate chiar și dincolo de acesta). Tocmai din acest motiv sarcina participanților este aceea de a depăși dimensiunea familiei, de a recunoaște și utiliza resursele existente și de a lua în considerare cum pot contribui (sau de a-și imagina cum pot contribui) la dezvoltarea unor noi tipuri de resurse în zona lor de acțiune, a școlii și a comunității, prin regândirea ro-

lului lor ca părinți și cetățeni, chiar dacă nu au avut astfel de experiențe de implicare anterior acestui program.

În cadrul acestei întâlniri finale, este foarte important să invitați și reprezentanți ai comunității educaționale – profesori, educatori, reprezentanți ai școlii, consultanți. Nu este important ca participanții să demonstreze că știu deja despre existența unor resurse. De fapt, activitatea constituie o invitație implicită și un impuls pentru a explora resursele existente și în afara acestui program. Dacă este necesar, coordonatorul poate cere grupului să aloce mai mult timp celei de-a doua părți a sarcinii (procesul de gândire și brainstorming). Acest timp suplimentar poate susține lucrul la dezvoltarea activităților, evenimentelor, momentelor de schimb, pentru că oferă posibilitatea de a verifica inclusiv dacă acestea nu cumva există deja sau dacă sunt realiste. Facilitatorii trebuie să încurajeze părinții să se perceapă drept cetățeni și profesioniști și să nu uite să țină cont și de propriile interese, competențe, abilități și pasiuni. Sesiunea plinară va permite acestor grupuri să interacționeze unele cu celelalte, astfel încât fiecare participant va putea contribui cu informații și reflecții legate de cele trei dimensiuni explorate.

Descrierea activității:

A doua parte: dezvoltarea premiselor pentru a elabora protocoale între școli, familii și actorii locali



Lucrul grupului va continua cu analiza hărții refăcute anterior, care cuprinde școli, familii și actorii locali. Invitați participanții să se gândească la rețelele și conexiunile care pot menține împreună actorii de pe această hartă și la nevoia de a înțelege cum ar putea fi întărite astfel de alianțe, păstrând o atenție specială asupra rolului pe care părinții îl pot juca în acest context.

Fiecare participant va reflecta individual pentru câteva minute la întrebările cuprinse în Fișa

de lucru 7 și, dacă este posibil, va nota câteva elemente pentru discuții ulterioare de grup. Acești stimuli au rolul de a invita părinții să se gândească din nou la opțiunile explorate (resursele existente și cele care ar trebui create), imaginându-și-le acum în contextul noului protocol, care ar putea susține o bună coordonare a lor, menținându-le concentrate în jurul nevoilor de dezvoltare ale adolescenților și adolescentelor.

FIȘA DE LUCRU 7

Ce ar permite acestor trei actori (școală, familie, comunitate) să lucreze împreună? (ex: instrumente, activități, comunicare)

Gândindu-vă la comunitatea în care trăiți, la școala fiicei/fiului dvs. și la populația adultă, de părinți din comunitate, care considerați că ar fi punctele forte de explorat pentru coordonarea acestui efort comun? Care ar fi punctele slabe?

Ce resurse active, relații utile și posibile alianțe cunoașteți?

În deschiderea sesiunii plenare, fiecare persoană poate să își descrie propriile observații și propuneri, pe care facilitatorii le vor nota (pe baza unor cuvinte cheie) pe o nouă foaie de flipchart. Pe măsură ce aceste elemente sunt discutate, ele vor reprezenta bazele și punctele de pornire în crearea unui protocol încheiat între școală, familie și comunitate, fiind de asemenea luate în calcul și potențialele legături cu alte mecanisme existente și cu pactul pentru co-responsabilitate în educație. Atunci când va fi finalizat, acest document va primi și un titlu, o sugestie fiind: Protocol pentru școli, familii și comunitate – primii pași către realizarea lui. azone sociale.

Elemente importante pentru facilitatori

Pentru fiecare temă explorată, invitați participanții să reflecteze la rolul specific pe care fiecare părinte l-ar putea juca în acest sens, individual sau în cadrul unui grup de părinți. Atitudinile și problemele care vor fi examinate (acolo unde este cazul) sunt cele care au legătură, de exemplu, cu delegarea responsabilităților către școli sau către serviciile sociale existente (școlilor, pentru că sunt adesea văzute drept singurele responsabile pentru educația copiilor atunci când aceștia se află în afara perimetrului familiei și serviciilor sociale existente pentru că părinții abordează aceste servicii din

poziția de utilizatori cu nevoi nerezolvate și nu din poziția de cetățeni). Alte atitudini ar putea indica și neîncredere în școală sau comunitate. În acest caz facilitatorii pot explora motivele din spatele acestei neîncrederi (de exemplu școlile și comunitățile pot fi percepute drept ostile, marginalizante, disprețuitoare, excesiv birocratice etc.).

Lărgiți aria de discuție invitând grupul să reflecteze la următoarele două aspecte:

Situații concrete în cadrul cărora ar putea fi propus un protocol (precum întâlniri, adunări, schimburi de idei, evenimente, întâlniri promovate de școală care au loc în comunitate, evenimente culturale dedicate cetățenilor care au loc în școală), și

Structura necesară pentru ca un astfel de angajament să funcționeze adecvat (de exemplu implicarea progresivă a unui număr mare de asociații de părinți; monitorizarea protocoalelor pe măsură ce se dezvoltă, modalități de evaluare).

Facilitatorii trebuie să dedice un spațiu egal discuțiilor despre puncte tari și zone de îmbunătățit în definirea lucrului împreună pe cele trei nivele. Coordonatorii acestor inițiative nu trebuie să uite cât de epuizantă poate fi asumarea unor astfel de responsabilități, în special având în vedere lipsa de participare socială a persoanelor, de la care se dorește asumarea unui rol esențial, proactiv, de lider în comunitate.



Închiderea celui de-al treilea modul

Pe măsură ce timpul se apropie de final, facilitatorii pot relua principalele etape ale călătoriei parcursă împreună, reamintind de materialele realizate, de ideile care au apărut în grup, de întrebările adresate pe parcurs de către participanți, care au energizat atmosfera grupului. Această recunoaștere a valorii muncii împreună poate fi foarte importantă pentru părinți (în special pentru cei care au puține experiențe de a participa la astfel de activități și de a-și putea exprima opiniile), pentru a sublinia importanța implicării lor și capacitatea lor de a contribui la definirea unui protocol împotriva violenței între egali care să explicitizeze modalitățile de a implica școala, familiile și comunitatea.

Pentru a întări angajamentul luat, utilizați drept stimuli întrebările din Fișa de lucru 8, astfel încât grupul să plece cu câteva idei clare de la care să pornească în eforturile lor viitoare.

FIȘA DE LUCRU 8

Ce consider a fi imposibil?

Ce pot face chiar acum?

- Ca mamă/tată în propria mea familie
- În școala la care fiul meu/fiica mea merge
- În zona în care locuiesc și/sau în care lucrez

Ce cred că aș putea face în viitor?

Resurse recomandate

Concluzii și evaluarea celor trei module ale cursului

Oferiți participanților pixuri și hârtie pentru a realiza, fiecare, după componenta finală de evaluare a celor trei module, utilizând instrumentul de evaluare care implică desenarea propriei palme.

Cereți participanților să își deseneze conturul mâinii și, pe fiecare dintre degete, să noteze următoarele:

- Degetul mare: ceva bun, ceva ce li s-a părut interesant;
- Degetul arătător: ceva ce le-ar plăcea să comunice despre curs (poate fi ceva bun sau ceva de îmbunătățit);
- Degetul mijlociu: ceva de îmbunătățit, ceva ce nu le-a plăcut și despre care cred că ar trebui schimbat;

- Degetul inelar: ceva ce vor prețui de la acest curs;
- Degetul mic: ceva ce doresc să adauge (poate fi pozitiv sau negativ);
- Palma: o predicție pentru viitor: ce vor face mai departe?

Metodologii

Învățare bazată pe cooperare
Discuții

Documente legislative, cercetări și publicații

Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention, full text, English), 11.05.2011 - <https://rm.coe.int/168008482e>

The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention): Questions and answers - <https://rm.coe.int/istanbul-convention-questions-and-answers/16808f0b80>

Council of Europe. Raising awareness of violence against women. Article 13 of the Istanbul Convention: <https://rm.coe.int/168046e1f1>

EIGE – European Institute for Gender Equa-

lity - <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>

FRA - European Union Agency for Fundamental Rights. Violence against women: an EU-wide survey - <https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/violence-against-women-survey/survey-information>

UNESCO and UN Women. Global Guidance on Addressing School Related Gender-based Violence (2016) - <https://www.paho.org/hq/dmdocuments/2017/violence-against-women-2017-03ws-schoolrelated-gender-based-violence-guidance-UNESCO-UNWomen.pdf>

UNESCO Behind the numbers: ending school violence and bullying <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366483/PDF/366483eng.pdf.multi?fbclid=IwAR0iTHitKenREc1IAKRxt3CM->

[q3Wlaa9Evsl9lkAgYlGbvc-cRfSEsPQXBRk](https://www.who.int/publications/m/item/school-based-violence-prevention-a-practical-handbook)

World Health Organization. School-based violence prevention. A practical handbook (2019) - <https://www.unicef.org/media/58081/file/UNICEF-WHO-UNESCO-handbook-school-based-violence.pdf>

United Nations Girls' Education Initiative. A whole-school approach to prevent school-related gender-based violence

Pagini web, proiecte

Mituri despre violența împotriva fetelor și femeilor: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet-eu_action_to_combat_violence_against_women-2019.pdf

Organizații care promovează drepturile femeilor - <https://www.womankind.org.uk/>

Școli sigure și primitoare - <http://www.endvawnow.org/en/articles/1756-safe-and-welcoming-schools-.html>

Violența în școli - <https://www.coe.int/en/web/children/violence-in-schools>

ce: Minimum Standards and Monitoring Framework - <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2018/09/Who-le-School-Approach-to-Prevent-SRGB-V-Minimum-Standards-Framework-UNGEI.pdf>

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union



Proiectul implică 4 țări și 5 organizații:

ActionAid Italia, Italia

ActionAid Hellas, Grecia

AFOL Metropolitana, Italia

CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate,
România

UCLL - UC Limburg, Belgia



act:onaid

Afol
METROPOLITANA
collegiamo il lavoro

CPE
CENTRUL PARTENERIAT
PENTRU EGALITATE

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Conținutul acestui set de instrumente reprezintă doar punctul de vedere al autorilor și este responsabilitatea acestora. Comisia Europeană nu își asumă nicio responsabilitate pentru utilizarea informațiilor conținute în acesta.